

ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน

เรื่อง มาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ สาขาอาชีพนักส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวม
ไทยสปา (โภชนบำบัด)

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนา
ฝีมือแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๕ คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน จึงกำหนดมาตรฐาน
ฝีมือแรงงานแห่งชาติ สาขาอาชีพนักส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวม ไทยสปา (โภชนบำบัด) โดยความเห็นชอบ
ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในประกาศนี้ สาขาอาชีพนักส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวม ไทยสปา (โภชนบำบัด)
(Holistic health promotion therapist : Thai spa nutrition) หมายถึง บุคลากรผู้ปฏิบัติงานโดยใช้
โภชนาการตามหลักการแพทย์แผนไทยและแผนตะวันตกในการส่งเสริมสุขภาพ

ข้อ ๒ มาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ สาขาอาชีพนักส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวม
ไทยสปา (โภชนบำบัด) แบ่งออกเป็น ๒ ระดับ

๒.๑ ระดับ ๑ หมายถึง การส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวม แบบพื้นฐานที่บุคคล
ทั่วไปสามารถดูแลตนเองและผู้อื่นได้ภายใต้คำแนะนำ และการสนับสนุนของผู้ที่มีความรู้
ความสามารถ

๒.๒ ระดับ ๒ หมายถึง การดูแลส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวม ที่ต้องมีความรู้
ความสามารถและความชำนาญในระดับที่สามารถบรรเทาอาการเจ็บป่วยเบื้องต้น และให้ไปรักษา
ตนเองต่อได้ ทั้งนี้มิใช่เป็นการประกอบโรคศิลปะ

ข้อ ๓ ข้อกำหนดทางวิชาการที่ใช้เป็นเกณฑ์วัด ความรู้ ความสามารถและทัศนคติในการ
ทำงานของผู้ประกอบอาชีพในสาขาอาชีพนักส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวม ไทยสปา (โภชนบำบัด)
ให้เป็นดังนี้

มาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ ระดับ ๑ ได้แก่

๓.๑ ความรู้ ประกอบด้วย ขอบเขตความรู้ ความเข้าใจในเรื่องดังต่อไปนี้

๓.๑.๑ ความรู้ทั่วไป

(๑) ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกายวิภาคศาสตร์และสรีรวิทยา (Basic
knowledge of anatomy and physiology)

- (ก) เซลล์และเนื้อเยื่อ (Cell and tissue)
- (ข) โครงสร้างและหน้าที่ผิวหนัง (Skin structure and function)
- (ค) ระบบโครงกระดูก (Skeleton system)
- (ง) ระบบกล้ามเนื้อ (Muscular system)
- (จ) ระบบประสาท (Nervous system)
- (ฉ) ระบบหัวใจและหลอดเลือด (Cardiovascular system)
- (ช) ระบบหายใจ (Respiratory system)
- (ซ) ระบบย่อยอาหาร (Digestive system)
- (ฌ) ระบบขับถ่ายปัสสาวะ (Urinary system)
- (ญ) ระบบต่อมไร้ท่อ (Endocrine system)
- (๒) วิชาทั่วไป (Generic area of study)
  - (ก) ประวัติความเป็นมา
  - (ข) ชนิดของสปา (Type of spa)
  - (ค) ประวัติของการใช้น้ำ (History of water use)
  - (ง) การใช้น้ำบำบัด (Water therapy)
  - (จ) สาธารณสุขมูลฐานและสุขอนามัยในสปา (Health, hygiene and safety in the spa)
  - (ฉ) ขั้นตอนการทำงานในสปา (Spa procedures)
  - (ช) การปฐมพยาบาลเบื้องต้นสำหรับสปา (First aid for spa)
  - (ซ) การนำเสนอบริการและสินค้า (Services and products recommendation)
  - (ฌ) ทักษะการติดต่อสื่อสาร (Communication skill)
  - (ญ) ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับโรคผิวหนังที่ควรทราบ (Basic skin diseases)
- (๓) จรรยาบรรณของผู้ให้บริการ (Professional code of ethics)
- (๔) กฎหมายเกี่ยวกับวิชาชีพ (Professional law)
- (๕) การทำจิตให้สงบ (Meditation)
- (๖) สนทนาภาษาอังกฤษสำหรับการปฏิบัติงาน (Basic English conversation)

๓.๑.๒ ความรู้เฉพาะโภชนบำบัด

(๑) โภชนบำบัดแบบไทย

(ก) หมวดวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ

ความรู้เรื่องพฤติกรรมศาสตร์กับสุขภาพ

(ข) หมวดวิชาการแพทย์แผนไทย

(๑) ทฤษฎีการแพทย์แผนไทยพื้นฐาน

(๒) มูลเหตุการณืเกิดโรคตามทฤษฎีแพทย์แผนไทย

(๓) ธาตุเจ้าเรือนกับการเกิดโรค

(ค) หมวดโภชนาการ

(๑) ผักพื้นบ้านและอาหารสมุนไพร

(๒) เครื่องดื่มสมุนไพรเพื่อสุขภาพ

(๓) การใช้อาหารปรับธาตุตามทฤษฎีการแพทย์แผนไทย

(๒) โภชนบำบัดแบบสากล

(ก) ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโภชนาการ

(๑) การประเมินภาวะทางโภชนาการ

(๒) ความรู้เรื่องอนุมูลอิสระ (Free Radicals & Antioxidants)

(๓) ประโยชน์ของสารอาหารแต่ละชนิด

(๔) อาหารที่ควรรับประทาน และหลีกเลี่ยงในกลุ่มวัยต่าง ๆ

(๕) อาหารที่ควรรับประทานและหลีกเลี่ยงในผู้ป่วย

แต่ละกลุ่มโรค

(ข) ทฤษฎีของตำรับอาหารแต่ละประเภท เช่น อาหารแมคโคร

ไบโอติก อาหารมังสวิรัตติ อาหารไทยเพื่อสุขภาพ อาหารเจ ฯลฯ

๓.๒ ความสามารถ ประกอบด้วย ขอบเขตความสามารถในการปฏิบัติงาน

ดังต่อไปนี้

๓.๒.๑ โภชนบำบัดแบบไทย

(๑) ให้คำแนะนำการรับประทานอาหารให้เหมาะสมตามธาตุ

(๒) สามารถวินิจฉัยตรวจธาตุเจ้าเรือนได้และให้คำแนะนำได้อย่างเหมาะสม

(๓) สามารถวิเคราะห์บุคลิกภาพตามธาตุเจ้าเรือนได้

๓.๒.๒ โภชนบำบัดแบบสากล

(๑) สามารถประเมินภาวะทางโภชนาการของผู้มารับบริการได้

(๒) มีความรู้ ความเข้าใจ ทฤษฎีของตำรับอาหารแต่ละประเภท เช่น อาหารแมคโครไบโอติก อาหารมังสวิรัต อาหารไทยเพื่อสุขภาพ อาหารเจ ฯลฯ

(๓) สามารถให้คำแนะนำการเลือกรับประทานอาหารให้ผู้มารับบริการได้

๓.๓ ทักษะ ทักษะประกอบด้วยการปฏิบัติงานที่ตรงต่อเวลา การรักษาวินัย มีความซื่อสัตย์และประหยัด

มาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ ระดับ ๒ ได้แก่

๓.๔ ความรู้ ประกอบด้วย ขอบเขตความรู้ ความเข้าใจในเรื่องดังต่อไปนี้

๓.๔.๑ โภชนบำบัดแบบไทย

(๑) ผักพื้นบ้านและตำรับอาหารที่ใช้ในการดูแลผู้ป่วยตามอาการโรคดังต่อไปนี้

(ก) อาการปวดข้อ

(ข) อาการข้ออักเสบ

(ค) อาการท้องผูก

(ง) อาการนอนไม่หลับ

(จ) อาการท้องอืด

(ฉ) อาการอาหารไม่ย่อย

(ช) โรคมะเร็ง

(ซ) โรคเบาหวาน

(ฌ) โรคความดันโลหิตสูง

(ญ) โรคไขมันในเส้นเลือดสูง

(ฎ) โรคกระเพาะอาหาร

(ฏ) โรคหัวใจ

(๒) ผักพื้นบ้านและตำรับอาหารที่ใช้ในการดูแลหญิงหลังคลอด

๓.๔.๒ โภชนบำบัดแบบสากล

(๑) สารอาหารสุขภาพ การบำบัดด้วยวิตามิน และสารเสริมอาหาร (Functional food, vitamins and food supplement)

(๒) การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริโภคเพื่อส่งเสริมสุขภาพ (Diet modification)

(๓) การบริโภคและการอดอาหารเพื่อการล้างพิษ

๓.๕ ความสามารถ ประกอบด้วย ขอบเขตความสามารถในการปฏิบัติงานดังต่อไปนี้

๓.๕.๑ โภชนบำบัดแบบไทย

(๑) สามารถให้คำปรึกษาและแนะนำเรื่องการรับประทานอาหารได้อย่างถูกต้องให้กับผู้ป่วยตามอาการ และโรคดังต่อไปนี้

(ก) อาการปวดข้อ

(ข) อาการข้ออักเสบ

(ค) อาการท้องผูก

(ง) อาการนอนไม่หลับ

(จ) อาการท้องอืด

(ฉ) อาการอาหารไม่ย่อย

(ช) โรคมะเร็ง

(ซ) โรคเบาหวาน

(ฅ) โรคความดันโลหิตสูง

(ญ) โรคไขมันในเส้นเลือดสูง

(ฎ) โรคกระเพาะอาหาร

(ฏ) โรคหัวใจ

(๒) สามารถให้คำปรึกษาและแนะนำเรื่องการรับประทานอาหารให้กับหญิงหลังคลอดได้อย่างถูกต้อง

๓.๕.๒ โภชนบำบัดแบบสากล

(๑) สามารถปฏิบัติการอดอาหารเพื่อการล้างพิษด้วยตนเองได้

(๒) สามารถแนะนำอาหารให้เหมาะสมกับสุขภาพของผู้มารับบริการได้

(๓) สามารถประกอบอาหารและเครื่องดื่มน้ำเพื่อสุขภาพได้

๓.๖ ทักษะ ประกอบด้วย แนวความคิดเห็นในเรื่องการพัฒนาความรู้ วิเคราะห์งาน สามารถตัดสินใจ แก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานและให้คำแนะนำแก่ผู้ได้บังคับบัญชา

ประกาศ ณ วันที่ ๒๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๒

สมชาย ชุ่มรัตน์

ปลัดกระทรวงแรงงาน

ประธานกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน